

Editorial

L'import del premi Prat de la Riba 2014 destinat a finançar noves expedicions ornitològiques

El Premi Prat de la Riba que anualment convoca l'Institut d'Estudis Catalans i que està dotat amb sis mil euros, va ser atorgat en la seva edició del 2014 a l'*Atlas dels ocells de Catalunya a l'hivern 2006-2009*. Aquest premi va suposar un reconeixement a la feina feta pels ornitòlegs catalans sota la coordinació de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO).

Els editors del llibre, conjuntament amb la direcció de l'ICO, van decidir invertir els diners del premi a impulsar allò que donava sentit a la seva activitat científica i a la de tots els participants en l'obra premiada: el coneixement de la distribució de les espècies. Així, el premi es va destinar a cobrir els costos de desplaçaments de noves exploracions d'ornitòlegs voluntaris per territoris poc o gens coneguts.

En el context dels projectes que l'ICO coordinava a Catalunya i a Europa es van repartir els recursos disponibles en finançar expedicions de voluntaris en tres àmbits concrets: Catalunya, censos SOCC i cerca d'evidències de reproducció en quadrats 10 x 10 km dels Pirineus, Prepirineus i Terres de l'Ebre; Anatòlia, expedició catalana que, conjuntament amb ornitòlegs turcs, va suposar la posta en marxa del primer Atlas de Turquia; Àrtic, expedició realitzada per quatre voluntaris russos del Museu de Zoologia de Moscou.

A continuació, alguns d'aquests voluntaris expliquen breument com van anar les seves experiències de camp, la primera realitzada en el marc dels nous mapes d'ocells nidificants de Catalunya, i totes elles en el context de l'Atlas d'Europa que es coordina des de l'ICO i la Societat Ornitològica Txeca.

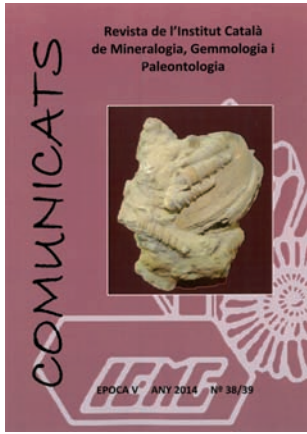
Josep Palet. Expedició a la Terra Alta. A mi, que mai no surto de la meua comarca del Priorat, em va encisar el fet de cobrir un quadrat a la Terra Alta. Vaig aprofitar els dos dies en què faria l'itinerari SOCC a trenç d'alba per a recórrer el màxim de biòtops i hàbitats diferents fins al capvespre. M'havia estudiat pistes i camins per traçar finalment un parell de circuits que, sorpresa, vaig realitzar com havia concebut. Cap al tard vaig punxar una roda. En menys de 10 minuts la vaig tenir canviada i continuava els censos com si res no hagués passat. Deu ser que de percaçar moixons tot lo dia, un es torna més lleuger i les aficcions no pesen.

Robert Manzano. Expedició a l'Anatòlia turca. L'Eren, un jove ornitòleg turc, i jo vam aconseguir cobrir dos

quadrats de 50 x 50 km a la regió d'Afyonkarahisar. En sis dies vam aconseguir cobrir bé aquests quadrats, incloent estimes d'abundància, i realitzar 16 mostres estandarditzats. A les muntanyes trobàvem ocells nidificants com el gafarró de front vermell *Serinus pusillus*, el pinsà rosat sanguini *Rhodopechys sanguineus*; prop dels llacs, les dues espècies de pelicans

(Continua)

Comunicats. Revista de l'Institut Català de Mineralogia, Gemmologia i Paleontologia, núms. 38/39. Època V, any 2014. 84 p.

Pelecanus crispus i *Pelecanus onocrotalus* o la fredeluga esperonada *Vanellus spinosus*.

Mikhail Korepov. Expedició tram final del riu Petxora, a l'Àrtic rus. El dia 7 de juliol s'inicià una expedició de dues setmanes per dos quadrats de 50 x 50 km de l'Àrtic rus, en una regió pràcticament inhabitada. S'hi arriba per aire i s'ha de recórrer amb canoa i a peu. En total va caldre remar uns 60 km pels braços del Petxora i caminar 140 km a través de la tundra, els boscos de líquens, els pantans

o els deserts de sorra, sempre de dia, sota el sol etern de l'estiu àrtic. En total es van detectar 67 espècies d'ocells nidificants, com l'ànec glacial *Clangula hyemalis*, el gavià d'Heuglin *Larus fuscus heuglini* o el repicatalons petit *Emberiza pusilla*. ■

Cursos naturalistes

El dissabte 11 i el diumenge 12 d'abril tindrà lloc el curs Geologia del Pedraforca i de les fonts del Llobregat, es tracta d'un curs de camp que es desenvoluparà en un dels espais naturals més emblemàtics de Catalunya. Aquest serà el primer dels vuit cursos inclosos al programa de cursos naturalistes de la Institució del 2015.

En aquesta nova edició —la vint-i-dosena!— es programen vuit cursos que tenen com a característiques especials el seu alt grau d'especialització, l'estar dirigits pels millors experts, el ser molt pràctics i centrats en el treball de camp i el fet d'estar distribuïts per tota la geografia catalana.

Al curs sobre la geologia del Pedraforca, el seguiran els següents: dibuixar la natura (25 i 26 d'abril); les tortugues de Catalunya (9 i 10 de maig); tècniques d'estudi d'ocells

esteparis i de zones humides (16 i 17 de maig); els mol·luscs terrestres a Catalunya (6 i 7 de juny); insectes pol·linitzadors i pol·linització (13 i 14 de juny); ecologia i conservació dels estanys dels Pirineus (27 i 28 de juny); Flora dels Prepirineus (4 i 5 de juliol). Es pot trobar el programa de **cursos naturalistes** al web de la Institució. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades

Platja de Castell i jardins de Cap Roig (Baix Empordà). El 17 de gener, amb temps de bonança com tants dies d'hivern al tram sud de la costa Brava, vam anar a seguir el camí de ronda de Palamós fins a cap Roig i tornada per l'interior entre suredes i camps de conreu. L'àrea s'inclou en part a l'espai natural terrestre i marítim de les muntanyes de Begur i les illes Formigues perquè destil·la l'essència de Costa Brava, aquella bellesa que s'estenia sense tants entrebancs abans de l'ocupació turística i la urbanització desmesurada. El tram inicial, des de la Cala Margarida fins prop de la platja de Castell pel cap Gros, la platja de la Fosca i el castell de Sant Esteve, està catalogat de geozona perquè exhibeix diverses roques plutòniques de tipus granitoide amb intercalacions de roques filonians i metamòrfiques.

Comencem la ruta a la Cala Margarida, petita i recollida, de postal amb les seves

casetes de pescadors, les barques i la platja de còdols on arriben manses les onades. Des del turó de cap Gros la costa queda amagada pel penya-segat alt, però s'albiren el port de Palamós i les platges de la Fosca i de Castell. Al bell mig de la Fosca sobresurt un illot, la Roca Fosca, que resisteix l'embarcament de les ones i dona nom a la platja; és una corniana ampelítica, una roca originada per

(Continua)

metamorfisme de contacte, més fosca i més dura que la resta pel seu contingut en grafit. Al nord del castell de Sant Esteve, la platgeta de s'Alguer fa honor al nom: s'hi troben restes de posidònia (*Posidonia oceanica*) i d'algues, d'entre les quals identifiquem només l'alga verda *Codium bursa* i la vermella *Corallina elongata* (= *C. mediterranea*), i closques d'ericons i de mol·luscs dipositades per les onades. Més endavant s'estén l'ampla platja de Castell que, preservada de la urbanització per la mobilització popular a la dècada del 1990, ha quedat com a testimoni de la bellesa de la Costa Brava i símbol de la lluita ciutadana per conservar la natura. El torrent que hi arriba no acaba de desembocar en superfície, sinó que fa un estanyol envoltat de vegetació helofítica. Dalt del promontori de l'agulla de Castell queden les restes d'un poblat ibèric posat en situació estratègica per facilitar la defensa; a baix la roca Foradada es pot travessar en canoa.

Abandonem el camí de ronda formal per seguir als peus del penya-segat per la franja en disputa entre terra i mar on s'arreceren minúscules cales: l'Estreta, Roca Bona, el Crit... Les roques emergents en illots o submergides i cobertes d'algues, les Formigues més mar endins i el vaivé de les onades fan viure aquest escenari.

Cala Estreta

Seguidament l'itinerari ens enfila als jardins de Cap Roig, iniciats l'any 1927 per la parella d'aristòcrates Nicolai Woievodsky, rus, i Dorothy Webster, anglesa, llegats a Caixa Girona i actualment gestionats per l'Obra Social "la Caixa". Els jardins de Cap Roig combinen botànica i escultura en un paisatge lluminós abocat la mar. Hi ha prop d'un miler d'espècies de plantes ben identificades de llocs càlids d'arreu del món seleccionades per la seva vistositat. Destaca la col·lecció de cactàcies, algunes de mida excepcional, que et transporten a terres americanes. No hi falten tampoc plantes suculentas d'arreu del món de famílies diferents de la dels cactus, palmeres i ciques, gramínies, mates

Coixí de sogra (*Echinocactus grussonii*)

i arbustos. Algunes plantes originàries de l'hemisferi sud —Austràlia, Xile, Sud-àfrica...— mantenen la floració en aquest estiu austral ja avançat.

Ja sense temps per fixar-nos-hi, el sender GR de l'interior passa entre boscos de pins i sureres amb una sotabosc típic dels llocs silicis amb estepa negra, estepa crespa, bruc, caps d'ase i la temible argelaga negra. Algunes surera imponent mereix atenció botànica, però sembla que ja l'hem gastat tota als jardins de Cap Roig.

El paisatge de mar creat per la natura sense dubte ha agradat, més encara perquè el dia ha acompanyat. Havent-hi tanta geologia per interpretar, tanta vida per investigar, tants indrets bonics a la geografia catalana, qui es queda a casa?

Banyuls – Port Vendres (Costa Vermella, Rosselló). El dissabte 14 de febrer hi hagué la sortida de la ICHN-Bages a la Costa Vermella (Rosselló). La Costa Vermella comprèn des del cap de Creus fins a la platja d'Argelers, el tram de litoral on l'Albera s'enfonsa al mar. És una costa rocosa com escau a la litologia pirinenca, fractal, on regnen al cel la tramuntana i a la superfície del mar les onades.

Però el fons rocós de la Costa Vermella manté una insospitada riquesa de vida submarina multicolor. Per estudiar la diversitat d'aquesta vida marina, els catalans del nord van fundar ja l'any 1882 el Laboratori Aragó i, per preservar-la de l'espoli, van establir el 1974 la reserva marina de Cervera-Banyuls. El Laboratori Aragó i la reserva Cervera-Banyuls nascuda al seu recer han estat pioners de la recerca i la conservació del mar Mediterrani, un fet que mereix la més alta consideració. Actualment el Laboratori Aragó funciona sota el nom d'Observatori Oceanològic de Banyuls, adscrit a la Universitat Pierre et Marie Curie.

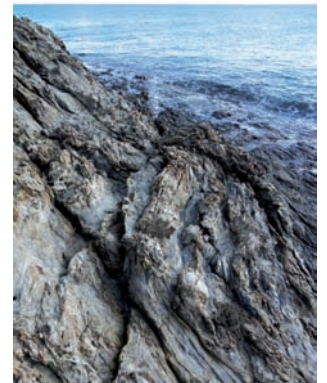
El corall groc *Dendrophyllia cornigera* i el trompeter

La primera part de la sortida consistí en la visita a l'Aquarium de l'Observatori Oceanològic. L'Aquarium obre múltiples finestres per mostrar la vida submarina a la Costa Vermella, com la més completa de les immersions que un submarinista pogués somniar. Diferents tipus de coralls —gorgònies, madrepores...—, anemones de llargs tentacles, estrelles i ericons de mar, llagostes i llamantols, peixos plans que es confonen amb la sorra, la morena i el congre del grup de les anguilles, escòrpores amb aletes esdevingudes arestes punxants, la pinta-roja

(Continua)

Cactus als jardins de Cap Roig

Roca metamòrfica a Banyuls

El plomall de mar (*Spirographis spallanzani*), un cuc poliquet.

o gat i la rajada del grup dels peixos cartilaginosa, el mero d'expressió trista i molts organismes més que fan vida a les instal·lacions de l'Aquarium, tot fou novetat sorprenent als nostres ulls ignorants de la vida que transcorre al mar. I encara, a l'entrada de l'Aquarium hi ha una notable col·lecció d'aus marines i d'aiguamoll dissecades. La visita a l'Aquarium és una excel·lent introducció a la vida marina, molt recomanable.

El mar des del cap de Biarra

La segona part de la sortida fou el recorregut des de Banyuls fins a Port Vendres pel sender del litoral. De bon començament la ruta passa entre vinyes en costers, més endavant entre brolles i màquies arranades pel vent, sempre prop d'un mar immens d'aigua neta. La roca és un esquist que a diversos llocs pren formes sinuoses. Tres punts geogràfics fiten l'itinerari: dos caps, el d'Ullastrell i el de Biarra o Béar, i entre ells la zona de platges de Polilles o Paulilles. Al cap d'Ullastrell queda dempeus el castell amb el seu fossat. El lloc de Polilles està en procés de renaturalització després d'haver acollit des del 1870 fins al 1984 una fàbrica de dinamita sota llicència d'Alfred Nobel, organitzada com una de les colònies fabrils del Llobregat. La dinamita de Polilles fou utilitzada per obrir pas a les més grans infraestructures a França i arreu del món, a llocs tan allunyats com el port de Marsella, el camp de tir de Muroa, al ferrocarril

ICHN-Bages al far de Biarra

transsiberià o al canal de Panamà. El cap de Biarra acull un far esvelt i el fort Béar dissenyat per l'enginyer militar Vauban, popularitzat per la novel·la *Victus*. El cap de Biarra és un dels punts més ventosos de la geografia catalana. La tramuntana hi pica de ple molt sovint; el port ajagut dels arbustos al coster nord n'és testimoni. També ho és la ratxa de 185 km/h, un autèntic huracà, registrada tan sols uns dies enrere, el 5 de febrer de 2015. Vam ser molt afortunats amb el dia de vent en calma i mar plàcid, amb un cel a estones tapat de núvols d'on es despenjava un arc de Sant Martí a l'horitzó.

Durant la ruta ens vam fixar en les plantes especialistes d'aquest tram de litoral: la pastanaga de mar (*Daucus gingidium*), el fonoll marí (*Crithmum maritimum*), la camforada (*Camphorosma monspeliaca*), l'armèria (*Armeria alliacea* ssp. *ruscinonensis*), la bufalaga hirsuta (*Thymelaea hirsuta*), la cariofil·làcia de fulles crasses *Polycarpon polycarpoides* i un particular clavell, *Dianthus pyrenaicus* ssp. *attenuatus*.

La Costa Vermella guarda molt més al·licients i motius d'excursió: el vessant nord de les Alberes amb les torres de Madeloc i de la Massana, un passeig submarí guiat a la reserva de Cervera-Banyuls, el tram de sender litoral de Cervera a Banyuls, les fortificacions de Cotlliure ran de mar, més al nord la llarga platja d'Argelers i l'estany de Canet i tants altres indrets menys coneguts. Amb la recança de deixar el Rosselló quan en queda molt més, tornem satisfets per les múltiples facetes i la novetat d'allò que s'ha descobert durant l'excursió i per haver constatat la salvatgia que manté la Costa Vermella. ■

Delegació de la Garrotxa

IX Seminari sobre patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa

El dissabte 21 de febrer es va celebrar, a Olot, el IX Seminari sobre patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa. Igual que en edicions anteriors, al llarg de tot el dia es van anar presentant diverses ponències en les que els conferenciant explicaven el objectius dels seus treballs de recerca o d'actuacions concretes de gestió i els resultats més significatius que havien obtingut. En total van intervenir 13 persones que varen exposar projectes de recerca diferents. Totes les ponències presentades, des de temes relacionats amb la meteorologia fins a la possible invasió del peix sol a la Garrotxa, passant per l'evolució paleoambiental de la

vall d'en Bas, els líquens de l'Alta Garrotxa, la conservació de les pastures, l'ampliació del catàleg florístic, els artròpodes invasors, els macroinvertebrats aquàtics i les cuques de llum, tenien un fet comú: la comarca de la Garrotxa i les zones properes.

A més, coincidint amb el desè aniversari de la creació de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN, es varen presentar quatre ponències, una de geologia, una de botànica, una de fauna invertebrada i una de fauna vertebrada, que van recordar, repassar i actualitzar la diagnosi sobre el patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa. Els mateixos po-

(Continua)

nents que fa deu anys, varen explicar quins treballs i projectes s'han dut a terme durant aquesta dècada i quins buits de coneixement encara es mantenen vigents.

Amb jornades com aquesta, queda palès que científics i naturalistes garrotxins i d'altres zones de Catalunya, treballen en l'àmbit comarcal per aprofundir en l'estudi del patrimoni natural des de diversos punts de vista. Val a dir, que aquest interès per la Garrotxa, a part d'un bagatge històric, també ha estat impulsat per persones de la Delegació que durant els últims anys han donat suport i ajudat a buscar recursos, moltes vegades econòmics, per tal de que alguns dels projectes de recerca esmentats s'hagin pogut tirar endavant.

Un programa tant variat i tant interessant com el que es presentava va ser seguit per la participació de 55 persones que al llarg del dia van passar per la sala-teatre Pere Serrat dels Catòlics, on es duia a terme el seminari.

A més de les presentacions dels ponents, el públic assistent, també va participar activament en forma de preguntes i de debat. A més, durant les pauses tothom va poder contactar amb persones amb les mateixes inquietuds per compartir experiències, resultats i apreciacions diverses d'un tema concret. Una d'aquestes pauses va ser el dinar que va esdevenir una prolongació del seminari ja que la sobretaula, amb interessants debats de tot tipus, es va ajuntar amb les ponències de la tarda. ■

Dades del Medi Ambient a Catalunya 2014. Barcelona: Departament de Territori i Sostenibilitat.

Assemblea de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN i xerrada sobre la gavina corsa

Coincidint amb la celebració de l'Assemblea anual de socis de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN, que es va celebrar a Olot el dia 23 de gener, es va programar una xerrada que amb el títol de «Conservació d'una espècie amenaçada: la gavina corsa

a Catalunya», en la qual, Ricard Gutiérrez, va explicar l'estat del coneixement actual sobre la biologia, l'ecologia i la distribució

d'aquesta espècie a Catalunya. Des que el 2004 es va aprovar el pla de recuperació per a aquesta espècie amenaçada d'extinció, ha passat de niar només al delta de l'Ebre a colonitzar altres indrets del litoral català, alguns d'ells amb un bon estat ecològic, però d'altres en zones periurbanes, industrials i fins i tot urbanes. Amb exemples concrets d'aquesta evolució, Ricard Gutiérrez va seduir les prop de 30 persones que van assistir a la conferència.

Després de la xerrada i en el marc del sopar anual de socis de la Delegació, es va celebrar l'assemblea, en la qual es presentà la memòria d'activitats de l'any anterior, les altes i les baixes de socis i sòcies i la proposta d'activitats per al 2015, tenint en compte que durant aquest any, totes les activitats estaran englobades en la celebració del desè aniversari de la creació de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN. ■

Delegació d'Osona - GNO

En memòria d'Eudald Solà

Eudald Solà i Subiranas va néixer a Torelló (Osona) el 1966 on residia actualment. Es va iniciar en l'ornitologia als 15 anys, activitat que, junt amb la fotografia, va practicar tota la vida. Llicenciat en Biologia, era soci de l'Institut Català d'Ornitologia i col·laborador dels dos Atles. Va ser membre fundador del Centre Osonenc per a l'Estudi i Defensa de la Natura (CODEN), de l'Agrupació fotogràfica de Sant Pere de Torelló i membre actiu del Grup de Naturalistes d'Osona - ICHN. De temperament discret, altruista i laboriós, deixa un llegat incalculable com a fotògraf de natura, disciplina en la qual excel·lia com un dels millors especialistes del moment. Les seves imatges han il·lustrat nombroses publicacions i exposi-

ons, entre les quals destaca el *Handbook of the Birds of the World*. ■

Del 25 de gener al 15 de març, l'exposició «Formes i textures de la natura» es pot visitar a les instal·lacions del Parc Natural de la Serra de Collserola. L'exposició es troba repartida entre Can Coll, Centre d'Educació Ambiental (Cerdanyola del Vallès) i el Centre d'informació del parc (Barcelona). A final de març, l'exposició es traslladarà a Tavertet (Osona).

Fotografia i conservació. Com la fotografia pot contribuir a la conservació de la natura

El 2 de febrer passat, es va celebrar la sessió número 41 de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, a càrrec del biòleg i fotògraf Joan de la Malla. En la seva presentació, Albert Masó destacà de l'autor el treball que està fent per a diverses organitzacions conservacionistes d'àmbit nacional i internacional, emprant la fotografia com a mitjà d'expressió i buscant sinèrgies entre les imatges i els missatges conservacionistes. En particular, les seves darreres contribucions han estat amb els projectes Global Change and Conservation i Conservation Planning in the Tròpics, treballant en col·laboració amb diversos científics organitzats pel departament de biociències de la universitat d'Hèlsinki.

Així doncs, amb l'autoritat que li dona l'experiència en aquest camp, explicà que la relació de l'home amb la natura és cada vegada més decadent. El meravellós patrimoni natural del planeta està en risc imminent de desaparició i només si es pren consciència es podrà fer alguna cosa.

Per això la fotografia compleix avui dia un paper fonamental. És el més universal dels llenguatges i, ben utilitzada, és capaç de comunicar, denunciar i despertar cons-

ciències més que cap altre mitjà i sense les limitacions de l'idioma. No obstant això, per aconseguir aquest propòsit s'han de tenir en compte diverses consideracions ja que no totes les imatges serveixen per contribuir a la conservació ni totes poden fer-ho de la mateixa manera ni amb la mateixa intensitat.

Preocupat per dotar la seva feina del màxim impacte conservacionista, Joan de la Malla analitza perquè i com les imatges poden servir a aquest propòsit. No cal dir que tota l'argumentació fou il·lustrada amb nombroses fotografies de gran qualitat, fruit de les seves expedicions per mig món. El col·loqui fou molt enriquidor, ja que entre els quaranta assistents n'hi havia de la més diversa procedència, atès l'interès que suscità aquest tema d'importància transversal. ■

Societats adherides

La SCHerpétologia, amb ajut de la Fundació ANDRENA, actua per millorar les poblacions herpetològiques de basses i zones humides de l'Albera

La primavera passada va sortir a concurs la primera convocatòria per fer actuacions de recerca, restauració i millora de zones humides catalanes, a càrrec d'Andrena (Fons per a la conservació de la biodiversitat), entitat privada, d'origen recent, que seguint les passes d'entitats i fundacions anglosaxones de similars objectius, vol donar un impuls a les iniciatives de les entitats catalanes per a la millora i preservació de la nostra biodiversitat. Els fons d'Andrena són gestionats per la Xarxa de Custòdia del Territori.

Dels tres ajuts atorgats, hi ha el corresponent al projecte presentat per la Societat Catalana d'Herpetologia sota el títol Conservació i restauració de zones humides de l'Albera (Alt Empordà). Aquest projecte preveu actuacions de restauració, millora i/o eradicació d'espècies al·lòctones en una vintena de basses, zones humides i punts d'aigua artificials, d'elevat interès per a la fauna amfíbia i, en alguns casos, també per a invertebrats i flora aquàtica vulnerable o amenaçada.

Entre les actuacions previstes, destaquen la introducció de rampes i altres estructures en dipòsits abandonats per

facilitar la sortida dels hèrptils i altres animals que hi cauen sense possibilitats d'escapar-se'n; l'eradicació de gambússies i crancs americans; les estructures de guiatge per evitar els atropellaments en punts importants de cria de la plana alberenca; i actuacions de tancament perimetral de zones humides per evitar-ne la degradació pel trepig del bestiar.

Pel que fa als espais en què és previst d'intervenir per tal de millorar-ne les condicions naturals destaquen: l'estany d'en Pous (un dels punts negres d'atropellaments més

Bassa de Madres (Llança), on s'està eradicant una població de cranc roig americà

Autor foto: Arnald Pluja

nocius per a la fauna amfíbia de Catalunya), piscines i altres dipòsits abandonats dels voltants de l'estany de la Cardonera, la bassa de la Coma d'en Ral, dipòsits de prop de la llera de la riera de Portbou, un dipòsit de Garriguella, les basses de la font sulfurosa de Sant Climent Sescebes i els punts

d'aigua en la forest pública de Portbou, entre d'altres.

A hores d'ara s'ha intervingut ja sobre 5 punts d'aigua i executat prop del 15 % del pressupost, i es preveu acabar totes les actuacions l'estiu d'aquest any 2015. ■

Jornades i congressos

La renaturalització d'hàbitats a Catalunya

Amb l'objectiu d'intentar definir com són els nous espais que com a resultat de l'abandonament de l'activitat agrària s'han anat naturalitzant, quins són els seus valors pel que fa a la conservació de la biodiversitat, quina ha de ser la gestió fora dels espais protegits i quins atractius socioeconòmics poden tenir, la Fundació Catalunya-La Pedrera i la Institució, organitzaran una jornada de debat que es farà el 24 d'abril a Món Sant Benet (Bages).

Aquesta jornada comptarà amb l'aportació d'experts en l'àmbit de l'ecologia, l'agricultura, la silvicultura, la gestió d'espais naturals, la gestió de la fauna i la conservació, però també inclourà una extensa sessió de debat entre els ponents i els assistents a la jornada amb l'objectiu de definir quina és la tendència d'aquests nous espais renaturalitzats i quin tipus de gestió seria el més adequat. ■

Representants en organismes i institucions

Consell de Protecció de la Natura

Entre els darrers informes elaborats pel Consell de Protecció de la Natura s'hi troba el relacionat amb el Projecte de Decret pel qual es rectifica la delimitació de diversos espais del Pla d'espais d'interès natural (PEIN) i el Projecte d'Acord de Govern pel qual es rectifica la delimitació de diversos espais de la xarxa Natura 2000. En ambdós casos es proposen algunes millores en el text i a la cartografia de la memòria informativa així com que s'aprofiti l'oportunitat per ampliar l'àmbit de protecció de l'espai Basses de l'Albera per abastar totes les basses temporànies conegudes.

Després de diverses reunions de coordinació amb la Direcció General de Polítiques Ambientals del Departament de Territori i Sostenibilitat, és previst que des del Consell de Protecció de la Natura també s'informin aquells projectes que se sotmetin al procediment d'avaluació de l'impacte ambiental i que siguin susceptibles d'afectar de manera significativa els espais naturals protegits.

Com a primeres experiències en aquest nou camp, cal destacar els informes que s'han elaborat en relació amb el Pla d'ordenació urbanística municipal del terme municipal d'Esparreguera i el Pla especial del camí fluvial del riu Tenes, del terme municipal de Bigues i Riells. ■

Junta rectora del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

La reunió de la Junta Rectora va tenir lloc el dilluns 2 de febrer, Dia Mundial de les Zones Humides, i hi va assistir el conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, Josep Maria Pelegrí, el director general de Medi Natural i tècnics del Departament. La reunió va ser intensa, ja

que va començar a la sala de juntes del Corralet a les set de la tarda i s'acabava quatre hores i mitja més tard.

El conseller va presentar el futur Pla Estratègic de Gestió dels Espais Naturals a Catalunya, 2015-2020, que proposa obrir

Revista *Muntanya*, núm. 911. Any 139, març de 2015. Centre Excursionista de Catalunya. 82 p. ISSN:0212-2111.

CBCAT. Revista del Col·legi de Biòlegs de Catalunya, núm. 23. Desembre de 2014. 22 p.

els parcs a la societat i fer-los més eficients, sempre, però, prioritant la conservació. El pla reconeix l'elevat potencial dels parcs i, per això, proposa afavorir-hi les iniciatives públiques o privades que comportin la dinamització socioeconòmica de l'àmbit rural i turístic, així com el mecenatge i altres fonts de finançament complementàries.

El conseller va anunciar canvis en la direcció dels parcs i en el procediment de nomenament dels directors (es farà a l'estil del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter), la proposta de creació del Consell de Parcs de Catalunya i d'un observatori de la biodiversitat i, també, la previsió d'iniciar els treballs per tal que el conjunt de parcs de l'Empordà puguin ser Reserva de la Biosfera.

El director del parc, Sergio Romero, presentà la memòria de l'any 2013, en la qual es constata la disminució de les espècies

nidificants d'ocells de maresma a causa de la predació del visó americà i del senglar. En aquest sentit, Carme Rosell va presentar un interessant estudi sobre el contingut de 142 estòmacs de senglars capturats al parc i en el qual es demostra la incidència d'aquest ungulat tant en l'avifauna com

en els conreus. Per això es va presentar el procediment de control d'ungulats que s'aplicarà a les reserves naturals integrals.

Ricard Gutiérrez, tècnic del departament, va analitzar els censos de nidificants i d'hivernants i mostrar la notable davallada de la majoria d'espècies. En les poblacions hivernants, en les quals no hi té a veure

la depredació, s'apunten com a causes de la davallada les molèsties produïdes pel control de daines i senglars i pel tipus de gestió ramadera que es fa a les reserves (més molèsties i canvis en la gestió de les zones inundades). ■

Comissió Tècnica de Boscos Singulares

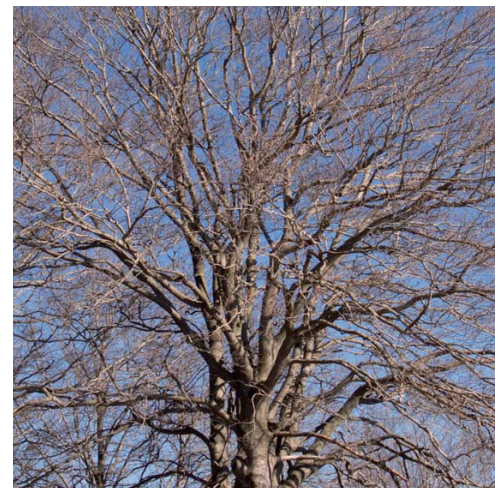
Arran del conflicte de l'avetosa de l'Obaga de Riu, al Parc Natural de Cadí Moixeró, del qual varem donar compte en els editorials dels NOTÍCIES núm. 116 i 117, així com de la moció aprovada el 27 de febrer de 2014 pel Parlament de Catalunya (que assumia les conclusions de les Jornades sobre boscos madurs de 2013, i instava el Govern a emprendre accions per preservar els boscos madurs que resten al país), la Direcció General de Patrimoni Natural i Biodiversitat del DARPAMN va crear dues comissions, que va anomenar «tècnica» i «de seguiment», a les quals va convidar a participar-hi a la Institució Catalana d'Història Natural.

La Comissió Tècnica de Boscos Singulares s'ha reunit dues vegades, els dies 12 de gener y 13 de febrer, amb el propòsit d'avaluar les propostes d'aprofitaments forestals que el Centre de la Propietat Forestal tramitava en diversos boscos inclosos en l'Inventari de Boscos Singulares de Catalunya, els quals cal recordar que encara no compten amb cap protecció legal. Aquesta comissió és presidida pel Subdirector General de Biodiversitat, Francesc Cano, i en formen part el responsable de coordinació dels espais naturals de protecció especial, el director gerent del Centre de la Propietat Forestal, dos tècnics del CREAM, i un representant de la Institució. Actua com a secretari el Cap de Secció de Boscos Públics.

A la primera reunió s'havien d'informar tres plans simples de gestió forestal en finques privades amb boscos inclosos en l'IBSC: el bosc de Santa Magdalena, a Guixers (el Solsonès); el bosc de Can Torrent, a Arbú-

cies (les Guilleries); i el bosc el Puig d'en Vallfreda, entre Cruïlles i Monells (les Gavarres). Els dos primers van quedar damunt de la taula pel fet de no haver-se aportat els plànols que havien de permetre saber on es volien fer els aprofitaments. El darrer es va informar favorablement, per quan es tractava d'una tallada sanitària justificada en un bosc singular que no tenia valor de maduresa.

A la segona reunió, a més d'informar els temes pendents de l'anterior, es va informar una sol·licitud d'aprofitament forestal d'una finca sense pla tècnic de gestió forestal, el bosc singular de l'Espunya, Vall de Bianya (la Garrotxa). El representant de la Institució va informar desfavorablement totes tres propostes en base als mateixos motius que van portar a incloure aquests boscos a l'IBSC: estructura irregular; arbres de grans dimensions; vàlua estètica i paisatgística;

(Continua)

etc. En el cas de la fageda de l'Espunya, a més, va indicar que les extraccions forestals ja executades en un dels dos rodals inclosos en l'IBSC, li han fet perdre la majoria seus valors singulars, i que si ara s'autoritza l'aprofitament sol·licitat, els perdria en l'únic rodal que els manté. Finalment, va reiterar el prec de rebre l'Inventari de Boscos Singulars de Catalunya, alhora que es recorda que la Institució Catalana d'Història Natural és l'única entitat de la comissió que no el té.

La posició de la Institució és la següent: es

considera necessari i urgent crear una xarxa de boscos d'evolució lliure, de la qual els boscos madurs o semimadurs que conté l'IBSC haurien de formar-ne part (tal com ja remarcava la moció del Consell de Protecció de la Natura del passat 24 de juliol de 2014). Aquesta xarxa de reserves forestals hauria de ser protegida amb les figures de reserva natural integral o parcial. Per assolir una xarxa de reserves forestals que sigui representativa del centenar llarg d'hàbitats forestals que s'han descrit a Catalunya, caldrà, a més, completar-la amb més boscos madurs dels que conté l'IBSC. ■

Activitats amb altres entitats

BioBlitzBcn 2015

Ja fa cinc anys que anualment s'organitza el BioBlitzBcn, una activitat de descoberta de la natura durant la qual els ciutadans, acompanyats de científics que estudien grups específics de flora i fauna, contribueixen a l'estudi de tots els organismes que es troben en una àrea determinada de Barcelona. Aquesta activitat, organitzada pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona, l'Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, compta amb el suport de nombroses entitats naturalistes, entre les quals aquest any s'hi incorporarà la ICHN.

Les observacions fetes durant aquests cinc anys sumen més de 1.600 registres, dades aquestes que han servit per millorar enormement el coneixement de la biodiversitat barcelonina. L'edició d'enguany tindrà lloc el divendres 15 i el dissabte 16 de maig i es farà a la muntanya de Montjuïc. Des d'aquestes pàgines del NOTÍCIES animem a participar-hi, a tots els experts en l'estudi de diferents grups d'organismes i, així, compartir els seus coneixements naturalistes amb els ciutadans. Per participar-hi, cal contactar amb la [Secretaria de la ICHN](#). ■

Defensa del Patrimoni Natural de Catalunya

Les associacions i entitats promotores de la [Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya](#) s'han anat reunint periòdicament per fer un seguiment actiu de les conclusions de la Jornada de reflexió i debat sobre la situació del patrimoni natural a Catalunya que es va dur a terme el 29 de març de 2014 a la seu de l'IEC.

Entre les iniciatives més recents del grup, i a banda de la difusió i reivindicació dels punts esgrimits a la Declaració, destaca la proposta

de creació del [mapa d'impactes al patrimoni natural de Catalunya](#), penjat al bloc Defensa del Patrimoni Natural de Catalunya i obert a la participació activa via Internet, el suport a la campanya per a la salvaguarda dels boscos madurs de Catalunya i l'organització d'una [jornada de reconeixement dels espais naturals protegits](#) per reivindicar-ne el valor i la necessitat que siguin degudament protegits que tindrà lloc els dies 16 i 17 de maig. ■

Recull de legislació

Catalunya

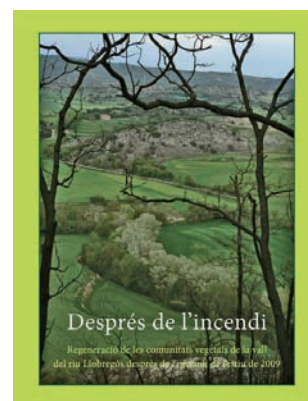
DECRET 171/2014, de 23 de desembre, d'aprovació del [Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya](#). DOGC núm. 6778 de 24 de desembre de 2014.

ACORD GOV/186/2014, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el [Programa de mesures del Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya](#). DOGC núm. 6778 de 24 de desembre de 2014.

ORDRE AAM/20/2015, de 28 de gener, per la qual s'estableixen [nous períodes de veda de la modalitat de pesca d'arrossegament](#) en determinades zones del litoral de Catalunya durant l'any 2015 i es modifica l'Ordre AAM/386/2014, de 22 de desembre, per la qual s'estableixen períodes de veda per a la modalitat de pesca d'arrossegament en determinades zones del litoral de Catalunya durant l'any 2015. DOGC núm. 6804 de 4 de febrer de 2015.

País Valencià

ORDE 1/2015, de 8 de gener, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual s'aproven els [plans de recuperació de les espècies de flora en perill d'extinció](#) *Cistus heterophyllus*, *Limonium perplexum* i *Silene hifacensis*. DOCV núm. 7451 de 27 de gener de 2015. ■

OLIVÁN P, LECINA J, SOLSONA S, SOLÉ N, BALCELLS N, BALCELLS R, GÓMEZ A, NINOT J, ROSICH D, SABATÉ S, SANTESMASSES J. M, SOLER R, VALLEJO R. 2014. [Després de l'incendi](#). Regeneració de les comunitats vegetals de la vall del riu Llobregós després de l'incendi de l'estiu del 2009. Centre Municipal de Cultura de Cervera i Associació Espai Llobregós. ISBN: 978-84-89086-36-4.

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al **Facebook**.

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Cursos naturalistes

11 i 12 d'abril de 2015. **Aproximació a la geologia del Pedraforca i de les Fonts del Llobregat**, a càrrec de MARC TUDELA, ROBERTO ESPÍNOLA i ALBERT MARTÍNEZ (geòlegs, Itineraris Geològics). El curs tindrà lloc al Parc Natural del Cadí-Moixeró (el Berguedà).

25 i 26 d'abril de 2015. **Dibuixar la natura: l'esbós de camp**, a càrrec de JORDI CORBERA (il·lustrador científic, ICHN). El curs tindrà lloc a Mataró i a l'espai natural del Corredor (el Maresme).

Per a més informació i inscripcions: Secretaria de la ICHN. Tel: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat. Pròximament enviarem el programa complet, per correu postal i també es podrà consultar al web de la ICHN.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades:

Dissabte 14 de març de 2015, de 8.15 a 20 h. **Viladrau** (Osona). Ruta per les principals fonts i visita al Castanyer de les 9 Branques.

Dissabte 11 d'abril de 2015. **El naixement del riu Glorieta** (Alt Camp). Sortida per resseguir el riu i investigar-ne la fauna dirigida per l'Associació per a la Conservació dels Ecosistemes Naturals / CEN.

Cal inscriure-s'hi a l'adreça ichnbages@gmail.com o bé al telèfon 933 248 582 de la Secretaria de la ICHN.

VII Sessió Científica sobre Invertebrats i Medi Ambient

Dissabte 14 de març de 2015, de 9.15 a 14 h, a la sala de Plens de l'Ajuntament de Cervelló. **VII Sessió Científica sobre Invertebrats i Medi Ambient**, amb el suport del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, de la Institució Catalana d'Història Natural, de la Societat Catalana de Lepidopterologia, de l'Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona i del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Dilluns 23 de març, a les 19 h, a la sala Pere Coromines de l'IEC. **Nicaràgua. Un país de natura verge**, a càrrec de TATO ROSÉS.

Associació Orquidològica de Catalunya

Diumenge 10 de maig de 2015. **Observació d'Orquídies a Taradell** (Osona). Sortida matinal. Possibilitat de observar una vintena d'espècies: *Anacamptis morio* ssp. *picta*, *Anacamptis pyramidalis*, *Cephalanthera damasonium*, *Cephalanthera longifolia*, *Limodorum abortivum*, *Neotinea maculata*, *Neottia nidus-avis*, *Neottia ovata*, *Ophrys apifera*, *Ophrys arnoldii*, *Ophrys catalaunica*, *Ophrys insectifera*, *Ophrys lutea*, *Ophrys passionis*, *Ophrys scolopax*, *Ophrys subinsectifera*, *Orchis anthropophora*, *Orchis provincialis*, *Platanthera bifolia*, *Serapias lingua*.

L'activitat és gratuïta però cal inscripció prèvia a través de la Secretaria de la ICHN (ichn@iec.cat; 933 248 582). Assistència limitada a 20 inscrits.

Lloc i hora de trobada: 9 h, al pàrquing vora l'Església. (venint de la carretera del Esclat de Malla).

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Artola, Jordi Badia, Guillem Bagaria, Jordi Camprodon, Eulàlia Comas, Joan Ferrer, Josep Germain, Sergi Herrando, Josep M. Mallarach, Joan Maluquer, Albert Masó, Arnald Plujà, Ana Prieto, Jordi Sargatal, Ferran Sayol, Stanislav Striukov, Florenci Vallès i Lluís Vilar.